

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre... 16 kor.
Negyedévre... 4 «
Helyben hához hordva:
Egész évre... 20 kor.
Negyedévre... 5 «
Videkre postán szállítva:
Egész évre... 24 kor.
Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Eszerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 11.

Az államosítás.

A közigazgatás egyszerűsítésére tehát megtörténtek az első lépések.

Valljon nem fata morgana — délibáb lesz-e ez is? Mint sok más *mézes madzag*?

De hol van az államosítás kérdése?

Igazán nevezetes, hogy erről még akkor sem beszél senki, sem országgyűlés, sem megye, sem sajtó, sem magánkörök vagy politikai klubok: mikor a választások már majdnem küszöbön vannak, — mikor már a falusi csúrhés, a városi hordár s a kávéházi »piccolo« is erről »tanácskozik.«

Hát ne beszéljen nekem senki *tiszta választásokról*, jog-, törvény- és igazságról: míg ez a kérdés el nincs döntve:

Mehet a főispánokhoz, alispánokhoz, főszolgabírákhoz a legkategorikusabb rendelet, hogy a *választásoknál pressziót ne merjenek gyakorolni*: az mind bliktri, szédelgés, ámitás és Hekuba.

Tessék apodiktice és katgorice, minden fenntartás nélkül nyilatkozni, hogy államosítva lesz-e a közigazgatás, vagy sem?

Mert a mig ennek a kérdésnek a Damokles-kardja ott függ minden szolgabíró és jegyző feje felett: addig senki sem lesz oly naiv, hogy elhiggye, hogy az a szolgabíró, dacára minden belügyminiszteri ellenrendeletnek, nem fogja minden befolyását felhasználni, hogy az ő járásában kormánypárti képviselő választassék.

Mert meg vagyon irva: »Qu nescis longas regibus esse manus?«

Én csak azt bámulom, hogy Magyarországon kormánypárti képviselőn kívül még más párti képviselő is bejuthat a parlamentbe. Mikor a mult kormánynak is pénzben milliók, tisztviselő és hivatalnokanyagban tizezrek állottak rendelkezésére!

Tehát: vagy — vagy!

Én a magam részéről egyáltalán nem vagyok az államosítás barátja.

Ha német, angol vagy francia volnék: igen! Ezeknél — bármi történjék — boldogult Kerkápoly kifejezésével élve — nagyban és egészben a nemzet javára — jólétére történik, mert nemzet és dynastia egy.

De nálunk, még csak Svéd-Norvégiához sem hasonlítható viszonyunk mellett — nem!

Nálunk akárhányszor jöhet és jött is rudra oly kormány, hogy alatta minden a nemzet legsajátabb létérdekei ellen történik.

Exempla sunt odiosa!

Mikor aztán *ilyen* kormányok graszáltnak hazánkon, akkor a nemzet őserőjű ellenállását csakis a független — tehát nem államosított — elem képes a hatalmi önkény ellenében kifejtetni s jogait megvédeni.

Pedig oly mániává lett már az államosítás, hogy ma-holnap még a bérkocsisok, hordárok és pinczerek is államosíthatnak. A mi csak azt bizonyítja, hogy a társadalom elernyed, renyhe, elallatott s maga semmit sem lévén képes kezdeményezni, mindent az államtól, it-

letve annak kormányától vár. Ez pedig, a helyett, hogy a lethargiába, vagy az aranyborjú imádásába elmerült társadalmat álmából vagy tévelygéséből felrázná, inkább az önkény eszközevé szegődik s tetszeleg magának abban a hitben, hogy: l'état c'est moi — az állam én vagyok. Holott ő csak az állam első szolgája!

De így volt ez mindenütt, hol nem a parlament csinálja a kormányt, hanem a kormány a parlamentet: álcázott abszolútizmus, parlamenti abszolútizmus.

* * *

No de hát — fiat piscis!

Tegyük fel, hogy — bizonyos fatalizmussal ugyan, — de belenyugszunk az államosításba.

Hanem akkor *megelőzőleg* szolgálati pragmatikát kérünk! Igazít, hamisíthatlant, félre nem magyarázható. Olyant, hogy expressis verbis, minden kétséget kizáróan ki legyen mondva, hogy: politikai meggyőződése minden államhivatalnoknak annyira szabad és sérthetetlen, hogy az határos a képviselői immunitással; — hogy arra felülről, előléptetés, fizetésjavítás kilátásba helyezése, a fiúnak a Ludovikába ingyen felvétele s bármi más anyagi előny ígéretése; — alulról, vagy bárhonnán és bárkitől, magától a képviselőségre vágyódótól vagy korteseitől is — közvetve vagy közvetlen — a legenyhébb, legszelidebb erkölcsi, anyagi vagy hivatali nyomást gyakorolni, még csak figyelmeztetni vagy kérni is: egyenlő a visszaéléssel, a megvesztegetési kísérlettel, és elengedhetlenül büntetendő s hivatalból üldözendő. És ne csak kimondassék vagy

A „TISZÁNTÚL” 'TÁRCZÁJA.

A kézi táská.

(Humoreszk.)

Írta: Henry du Plessac

»Kedves Barátnőm!

Hacsak az összes jelek meg nem csalnak, úgy igazán elmondhatom, hogy »fehér hollóra« akadtam. Ep a tizenkettedik órában, azaz Párisból való elutazásom utolsó percében bemutatott nekem Brissó grófot s miután alkalmam volt vele bizalmasan négy szemközt elcsevegni, meggyőződést szereztem magamnak arról, hogy a gróf tetőtől talpig lovagias ember. Nagy vagyona lehetővé teszi neki, hogy olyan életmódot folytasson, a milyet akar, korához képest kivételesen jó karban van: fogai épek, fekete csinos bajusza van, s éppolyan színű haja is, mely ha itt-ott ritkulni kezd is, az egy cseppet sem ront azon a kedvező benyomáson, melyet megjelenésével az emberre gyakorol. Ez az ember még én rá nézve is veszélyessé válhatnék, ha életem rózsás korszakán már rég túl nem estem volna.

Az igaz, hogy gróf Brissó sem valami fiatal legény már... de hát nézd édes Helenám,

én tizenkét esztendő voltam, mikor te megszülettél s most 63 esztendő súlya nyomja a vállaimat! Egy komoly, megállapodott ember ő s mégis fogékony az élet örömei iránt; vagyona pedig kitérő biztosíték arra nézve, hogy a pénzcskéd el nem uszik.

Egyszóval: hétfőn a 8 óra 10 perczkor érkező gyorsvonattal várlak s két hétig vendégem leszel. »Ő« színtén jön. Kedden délelőtt aztán bemutatlak henneteket: egymásnak, a többi Ámor dolga lesz.

Hü barátnőd:

Jolan de Cerlay.«

»Mélyen tisztelt gróf uram!

Őn nemrégiben olyan nyilatkozatot tett előttem, hogy kedve volna egy előre haladottabb koru nővel házasságot kötni. Akkor támadt nekem az a gondolatom, hátha egyik kedves barátnőm, egy ha jól emlékszem 45 esztendőös özvegy nő, megtetszenék önnek. Hölgyem még egészen jól néz ki, s meg van benne minden jó tulajdonság, a mi csak egy férfi boldogításához szükséges. Azt a javaslatot bátorodom tehát tenni önnek, üljön vonatra, hétfőn estefelé megérkezhet, s erős a reményem, hogy két heti vidéken való időzés után önök mint házastársak fognak tőlem elbúcsuzni. Ké-

rem ezen soraimat ön iránt érzett rokonszenvem bizonyosságául tekinteni.

Odaadó hiva:

Cerlay bárónő.«

* * *

Miután e két levelet postára küldte, igen elégedetten dörzsölte meg a kezét Cerlay asszony. Ezuttal igazán nagyszerű ötlete támadt. Ezt a két embert az Isten is egy párnak teremtette. A bárónőnek, mióta a szerelem téről visszavonult, szenvedélye a szerelmesek frigyének összekovácsolása.

Cerlay asszony barátnője, Tusko Helena urnő már jóval az indulás előtt megjelent a pályaudvaron s beült egy üres kupéba abban a reményben, hogy egyedül utazhat, hogy izgatottságát, mely őt az összejövetel előtt elfogta, leküzdhesse s ábrándképeket szövhessen magában a jövő felől, mikor őt Brissó grófnőnek fogják ezimezegetni.

Finom vidrabőrből készült uti táskájából elővette kis tükrét és beletekintett, majd fogta a puderpamacst s miután azt a rózsaszínű puderbe bemártotta, óvatosan végighuzta arczán, azután leeresztvén fátyolát, a sarokba húzódott s kényelmesen elhelyezkedett a divánon.

Az utolsó pillanatban, mikor már a kalauz is megadta a jelt az indulásra, a kupé

kodifikáltassék s aztán — in pune — semmibe se vétessék (mert nálunk így is szokás!), hanem kérlelhetlenül végre is hajtassék. És ha maga a miniszterelnök akart is nyomást gyakorolni arra a nagykátaai főszolgabíróra! — (Unikuma a szolgabíróknak, a ki erre sem adta be a derekát! Hanem jót állok érte — nem is lesz belőle még csak királyi tanácsos sem!)

* * *

És ime még csak most veszem észre, hogy én itt a Sysiphos követ hengergetem, a Danaidák hordóját töltögetem. Hiszen nem lesz abból az államosításból semmi, mert nem is akart belőle lenni semmi sem. A cél csak az volt, hogy minden megyei tisztviselő s minden jegyző feje fölé oda kerüljön a Damokles kardja, melytől való félelmében ész nélkül szavaz és szavaztat a kormánypárti képviselőre, — mert hát hivatalával s jövőjével játszik — ha nem teszi. Erre volt jó az a két paragrafusos törvény, melyet most már bátran ellehetne tenni a muzeumba — a kihalt őslények közé — mint ásatagot — fosszilt. — Célját azonban nagyon elérte, mert — hogy jó konduiltisztjuk legyen — a szolgabírók s jegyzők az államosítás mumusa óta bámulatosan hü, éber és szolgálatkész mamelukokká lettek.

És így valóságosan Isten csodája, hogy van még egyáltalán oly kerület, hol ellenzéki képviselőt választhatnak!

De ha államosítás lenne, persze — megelőző s megfelelő pragmatikával, akkor megszűnnék a hivatali kényszer, elcsúszna a Damokles kardja s a mesterséges jegecedésre kényszerített elemek szétválának, újabb jegecedési processzusok alkatelemeivé válnának. — Rögönösen ugyan nem menne! »Es ist der Fluch der bösen That, dass sie nur Böses khan gebähren«, — és az e tekintetben most korrumpált szolgabírói s jegyzői kar annyira bele szokott már ebbe a helyzetbe, hogy — mint a 20 évig elzárva volt fegyencz kiszabadulása

után visszakivánczik a börtönbe: ez sem találná magát bele a tisztességes életbe. — De hát a *muszáj* is nagy ur; aztán meg jön majd hamarosan egy másik kor és kar, s a boszorkány nyomás megszűnte után fellélegzhetnek végre a választó közönség.

Azon kategorikus nyilatkozatra kérjük tehát a kormányt: lesz-e államosítás, vagy sem? Ha lesz: legyen meg mentül előbb; vagy legalább is történjék meg a legkötelezőbb és félremagyarázhatatlanabb nyilatkozat a politikai meggyőződés feltétlen tisztelbentartására nézve — *még a választások előtt*. Ha nem lesz: mondassék ki az is nyíltan, — őszintén. De hiába statuáljuk a jog, — törvény és igazság uralmát, ha e kérdést el nem intézzük; — azért a főszolgabírók, jegyzők, et cetera graeca mégis csak a régi nyomon fognak haladni, azt tartván, hogy lehet ám vizet predikálni és mégis bort inni, — meg aztán az a fránya Damokles kardja: hátha?!... hátha?!...

Persze, hogy a *tilkos szavazás volna a leggyökeresebb, a legokoszerűbb remedium*; de ép az mutatja a rosszhiszeműséget, hogy ez *nem kell!*

Egy párton kívüli agrárius.

Uj hármasszövetség.

Pétervári beavatott politikai körökben tudni vélik, hogy Delcassé francia külügyminiszter nemcsak azért jön Pétervárra, hogy Lamsdorff gróffal személyesen megismerkedjék, hanem főleg azért, mert meg akarja beszélni az orosz külügyminiszterrel azokat a módosításokat, a melyek mellett Olaszország az orosz-francia szövetségbe bevonható volna.

Az orosz-kínai kérdés.

Az orosz-kínai egyezmény ellen való harczról még kiséül, hogy csak »tréfa« volt. — Teljesen megbízható diplomáciai források állítják, hogy a hatalmak abszolúte semmi tiltakozással nem fordultak az orosz kormányhoz s hogy a kínai kormány előtt kifejtett aggodalmaik is a

szerveződés fölött, csak a jó tanács formájába voltak öntve. Szóval: hogy ha Kína és Oroszország irásba vették volna is Mandzsuriára vonatkozó egyezségeket, az ellen egyik hatalom sem lépett volna föl, még Anglia és Japán sem. A mi már azért is furcsa lett volna, mert az egyezségnek egyetlen pontját sem ismerték s a mit egyes lapok annak tételeiként forgalomba hoztak, azokat az orosz kormány nyilvánosan hazugságoknak aposztrofálta. — Kisült továbbá, hogy az egyezség aláírása korántsem a hatalmak állítólagos fölszólalása miatt történt, hanem mivel a kínai kormány a kínai reformpárt ellenagitációjának veszedelmes voltára hivatkozva, kérte az orosz kormányt, hogy a szerveződés aláírásától álljanak el. Ebbe Oroszország kész örömmel beleegyezett, mert legalább nem köti szerveződés, hogy mikor kelljen Mandzsuriából kivonulnia.

A Szigligeti-társulat választmányi ülése.

Tegnap d. n. a Gazdasági és Iparbank helyiségében tartotta a Szigligeti-társaság választmányi ülést Rádl Ödön elnöklété alatt. Jelen voltak: dr. Imrik Péter, Winkler Lajos, dr. Adorján Armin, Sas Ede, dr. Bodor Károly, Láng József, dr. Gyémánt Jenő, Huzella Gyula választmányi tagok.

Elnök a gyűlést megnyitván, a jegyzőkönyv vezetésére Winkler Lajost, hitelesítésére dr. Gyémánt Jenőt és Láng Józsefet kérte fel.

Mindenekelőtt szép szavakkal emlékezett meg a társulat két halottjáról, Potássy Jánosról és dr. Grósz Albertől. A társulat a gyászoló családokhoz részvétiratot fog intézni.

Bemutatja Széll Kálmán, a nagyszalontai Arany-Emlék Egyesület elnökének levelét, a melyben köszönetét fejezi ki Arany János nyolcz éves korában írt versének elküldéséért.

Szöke Berta, lapunknak is munkatársa levelet intézett az elnökhöz, melyben legutóbb írt regényét a társulatnak ajánlja fel kiadásra azzal, hogy a tiszta jövedelem a társulaté legyen. A könyvet egy fővárosi író átolvasta s jónak találta.

ajtaját sietve felrántják és belép a kocsiba egy ur. Az idegen udvariasan köszöntötte az özvegyet, mialatt Helena nagysám észrevette, hogy a jövevény haja egy kissé ritkás ugyan, de éppen olyan fekete, mint jól gondozott hajusza. Az idegen ur a fiatalosnak látszó nővel szemben foglalt helyet s kezébe vett egy ujságot, melyet piros színű vidrabórból való utazótáskájából keresett elő. Ezen lap háta mögül fürkészte átellenes szomszédját. Mi tagadás benne, a nő nyírára való volt. A bodros szöke haj és a rózsás ajkak igea jól illettek az arcz üde színéhez. A tagok kellemes gömbölyűsége mutattak s nő jobb keze, melyről a kesztyű le volt huzva, drága gyűrűktől ragyogott.

A maga részéről Helena is vetett olykor-olykor egy fürkésző tekintetet szomszédjára s azt a megfigyelést tette, hogy az egy előkelő megjelenésű uriember.

Egyszer csak felhangzott a kalauz harsány figyelmeztetése: »Pernovo! Tessék átszállani Merdna felé«. Helena felkelt helyéről s elhagyta a kupét, miután az ismeretlen előtte udvariasan ajót nyitott. Azonban mindjárt utána ő is kiszállt a vonatból s mikor Helena a viczinális szárnyvonal egyik kocsijába felülni akart, az ismeretlen szintén ott termett, hogy ő is azon a kocsin utazzék.

Az utazás folyt tovább; azonban az idegen alig pár perc múlva a következő udvarias megszólítással fordult utitársához: »Nagy-

ságos asszonyom, engem a sors abba az előnyös helyzetbe hozott, hogy kis ideig még becses társaságában lehetek. A nevem Brissó, gróf Brissó Cerlay bárónó meghívásának teszek eleget. A bárónó azt írta nemrég nekem, hogy mára várja egy jó barátóje megérkezését s aztán... de hisz a véletlen néha csodálatos játékot űz az emberrel s én... hogy is mondjam csak... igen boldognak érezném magamat, ha éppen kegyed lenne az a bizonyos barátóje a bárónónek.«

— Ön eltalálta az igazat gróf ur, az illető valóban én vagyok — válaszolt az idegennek Helena igéző mosolyával — s én nagyon örvendek azon, hogy utközben ily kellemes társaságra akadtam.

Ugy találták mindketten, hogy az idő nagyon gyorsan repül s midőn utazásuk célját elérve a bárónó által elébük küldött kocsiba felszállottak, már akkor olyan bizalmasan voltak egymással, hogy mindenféle gyöngéd kedveskedést megengedhettek maguknak, sokatmondó szempillantásokat váltva egymással, ha a nyelv meztagsadta a szolgálatot, ugy, hogy mikor Cerlay bárónó fogadó szobájában állottak, akkor viszonyuk már messze túllépte azt a határt, a meddig a kezdő szerelmesek tervei terjednek.

Az utasoknak theát szolgáltatott fel a háziasszony, majd egy kis ideig még elcsévegetek s aztán kiki szobájába tért pihenőre.

Helénának, a jövevénybeli Brissó grófnának

még jó ideig a fejében zugott mind az a sok csodálatos dolog, a mi vele napközben történt, mielőtt ruháit levetette volna s bizony nagyon későre járt már az idő, midőn lefekvés előtti, rövidnek éppen nem mondható előkészületeit megtette. Legelőbb is kézi táskáját akarta elővenni. De mi a csoda? Hisz ez egy idegen kézi táská!... A cselédség tévedett... Mit tegyen? Csengetni ilyenkor egy idegen háznál? Ez nem járja. Szép türelmesen meg kell várnia, míg reggel lesz...

Azonban míg így tépelődve a táskát kezei közt tartja, babráló ujjai önkéntelen megnyomják a zár rugóját... és... egyszerűen a táská felnyílik.

Ugyan melyik Éva lánya tudott volna e perczen a kísértésnek ellentállni? Hogy Helena gyenge volt hozzá, az bizonyos. De ugyan mi is van abban, ha felnyitja? A táskában bizonynyal gróf Brissó tulajdona! Mit határoz az, ha egy kissé belelektorász is abba, hisz rövid idő múlva ugy is közös portéka lesz az már!...

Felül a táskában a többi holmi tetején bizonyos irások feküdtek, melyeknek egész különös kinézése volt. Az egyikről egész világosan ki lehetett e szavakat betűzni: »kir. bir. végrehajtó« »Záloglási jegyzőkönyv«... A titokba törött remegés fogta el. Hat ezek itt oldalt, ezek az üvegek mit keresnek itt? Nézzük csak »Nincs többé fehérahaj!« A »reperteur« egy perc alatt visszaadja a haj eredeti fekete vagy

Rövid vita után kimondták, hogy a társulat jelenlegi anyagi helyzete mellett egyelőre ilyen kockázatos vállalatba nem mehet be.

A zalathnai Lukács Béla emlékmű bizottság adakozási felszólítását ugyanebből az okból nem lehetett kedvezően elintézni.

Erdekes levelet intézett a társulathoz Szabó Kálmán fővárosi ügyvéd; a társaságba való belépés föltételei, a tagok névsora és az alapszabályok után tudakozódik. Erre a kissé naiv hangú levélre válaszul egyszerűen megfogják küldeni az alapszabályokat s a tagok névsorát.

Az országos muzeum- és könyvtár-egylet kedden gyűlést tartott Budapesten, a melyre a társaság is meg volt hívva: az elnök sajnálattal jelentette be, hogy egyéb fontos elfoglaltsága miatt ezen a gyűlésen a Szigligeti-társaságot nem képviselhet.

Sipos Arpád honvédhadnagy köszönetét fejezi ki az édes atya halála alkalmával kifejezett részvért. A levelet tudomásul vették.

A Szigligeti-szióház megnyitása alkalmával kiadott emlékalbum költségeinek elszámolását Sas Ede terjesztette elő. E szerint a nyomda költség 698 koronát, Aczél Henrik festőművész tiszteletdíja 40 koronát, az összes kiadás tehát 738 koronát tesz ki. Ezzel szemben az összes bevétel 742 koronára rug, maradt fölösleg négy korona, mely mint jövedelem annak rendje és módja szerint elkönnyelendő. Ehhez kiegészítésként Láng József bejelenti, hogy az albumból még 50 példány vár eladásra.

A jelentést egyhangulag elfogadták.

Cseplő Péter iratai kiadására vonatkozólag a Társaság érintkezésbe lépett a prémtourei renddel a tekintetben, hogy a szerkesztést elvállalja. Ebben most az a kellemetlen incidens merült fel, hogy a társulat által a szerkesztésre felkért egyik tag, dr. Kolozsváry J. Béla nem fogadta el. Minthogy az ügy egyelőre bizonytalan stádiumban van, dr. Kolozsváry J. Béla helyét egyelőre betöltetlenül hagyták.

A közgyűlés tárgysorozata a következőkben állapított meg:

1. Főtitkári jelentés.

2. Számvizsgáló bizottság jelentése.

3. A jövő évi költségelőirányzat.

4. Az üresedésbe jött választmányi tagsági helyek betöltése.

5. Esetleges indítványok, melyet három nappal előbb a választmánynak bejelentendők.

A számvizsgáló bizottság részletes jelentése szerint, melyet Csák Máté, Hazella Gyula és Géczy Lajos irtak alá, bevételként 3884 korona 80 fillér, kiadásként 1218 korona 30 fillér szerepel: egyenleg 1901. évre 2666 korona 10 fillér.

A jelentést tudomásul vették.

A jövő évi előirányzat szerint a bevétel 6885, a kiadást 3792 korona 90 fillérben állapították meg.

A megüresült választmányi tagsági helyekre vonatkozólag a régi helytelen szokást követve, ismét jelölt a választmány, megelőzve a közgyűlési határozatot s kellemetlen helyzetnek téve ki a jelötteket. Ez egyike a legfontosabb eljárásoknak. A választmányt a közgyűlés alakítja meg s nem önmagát egészíti ki. Már pedig ha a választmány, a társulat elítje jelöl valakit, ezzel féligmeddig erkölcsi kényszer elé akarja állítani a közgyűlést, a mennyiben a közgyűlés a saját választmányát vagy egyszerűen leszavazza, desavualja, vagy pedig az a látszata lesz a dolognak, hogy a legfontosabb kérdésekbe a választmány egyszerűen parancsol a közgyűlésnek. Ezt az eljárást annál inkább sajnálunk kell most, mikor a választmány olyan tiszteletreméltó nevekkel lép a közgyűlés elé, mint *Bulyovszky József* és *Radó Ignác*. A polgármester eddig is sok érdemet szerzett a társulat körül, Radó Ignác pedig a műtárlat nyelvével mutatta magát érdemesnek. A közgyűlésen magánaton, nem pedig így hivatalosan kellett volna őket jelölni; akkor biztos lett volna az egyhangú megválasztás.

A választmány külömben, tekintettel *Bulyovszky József* dr. kiváló érdemére, felhatalmazta az elnököt, hogy közfelkiáltással leendő megválasztását javasolja.

Uj rendes tagokul felvették *Bulyovszky József* dr. polgármester, eddig pártoló tag és *Várady Ödön* dr. ügyvédjelölt.

Kováts S. János dr. kereskedelmi iskolai igazgató levélben bejelentette, hogy a közgyű-

lésen a szabad Liceum megvalósítására indítványt fog tenni. A választmány hosszabb eszmecserét kezdett e fölött, melyben részt vettek: dr. Gyémánt Jenő, dr. Imrik Péter stb. s kimondották, hogy a Szabad Liceum eszméjét ugyan felkarolja s helyesléssel üdvözlö, de egyelőre nem tartja a társaság keretén belül megvalósíthatónak. Ezért a közgyűlésen azt fogja javasolni, hogy a Szabad Liceum megvalósításának mikéntjét bizzák a választmányra.

Az ülés fél hétkor ért véget.

Az új rendőrségi őrszolgálat.

Április hó elsején életbe lépett a rendőrségnél az új őrszolgálat, mely lényegesen különbözik az eddig érvényben volt rendszertől. Az új szolgálat tervét *Mezey Mihály*, *Gerő Armin* és *Réz Bertalan* dolgozta ki s a következők:

Nappal állandó őrszolgálatot husz rendőr tesz. Ezek közül az első a kispiac téren, 2. kishidon, 3. Bémer-téren, 4. A muzeumnál, 5. Közkórháznál, 6. Vasuti állomásnál, 7. Nagyhidon, 2. Széchenyi-téren, 9. Velencei állomásnál és a 10. a Nagypiac-téren lesz felállítva.

Éjjel állandó őrszolgálatok lesznek 1. kishidről a Széchenyi szállodáig, 2. Szigligeti-Uri-Kovács-Borz-és Szaniszló-utcán, 3. Széles-Keskeny-Ferdinánd-és Czinege-utcán, 4. Káptalanor, püspöki rezidencia és Muzeum-körut, 5. Szent László-tér, 6. Nagy-Teleki-Nyárfá-utcán, 7. Magyar-és Kis-Magyar-utcán, 9. Gyep-sor, Holdvilág-utca és Hosszu-utcán, 10. Gilyányi-sor és Csillagváros, 11. Kolozsvári-utca 25 számú háztól a Széna-utcán, 12. Nagypiac-tér.

Éjjel 12 órakor az őrk felváltják egymást.

Az éjjeli őrszolgálatok a következőképpen fognak közlekedni. Harminczkét rendőrből áll s egy őrszolgálatban két-két rendőr van, különböző városrészekben hat helyen fognak czirkálni.

Olasziban: 1. számú őrszolgálat 2. számúval a Kőfaragó-és Kispereczes-utcán fog találkozni. 2. számú a 3. számúval a Fácánoron és vámháznál.

barna színét. Két bekenés egy hónapban tökéletesen elegendő. A csomagot diszkrét szállítás mellett bárki megkapja utánvéttel vagy 5 frank beküldése ellenében. — Emitt megint egy skatulya! Hát ennek vajjon mi lehet a rendeltetése? A skatulya bizony végig volt üressel, de a belső oldalát a következő felírás díszítette: »Tuho Rudolf fogmütermé; ritka különlegességkül kaphatók: »hamis fogak«. No de most jön még a java: ime a gróf ur levelei! Helena teljesen a végire akar járni a dolognak és olvassa: »Gróf ur! Ön valószínűleg csak bolondá akar engem tartani, midőn egyre csak biztat és azzal tartja bennem a lelket, hogy adóságait kifizeti, mihelyt azt a bizonyos dús-gazdag özvegyet elveszi. . . Ugy látom, hogy addig még igen sok víz folyik le a tengerbe. — Biztosítom tehát, hogy ha tartóztatását két hét alatt ki nem egyenliti, feljelentem a törvényszéknél, mert önnek igen jól eszében lehet még, hogy micsoda nemes csinyt követelt el velem szemben s hogy kegyelmének mennyi van a rováson. . .

Egy másik levél ekképen hangzott: »Oreg tékozló! Csak azt mondom, hogy siess egy kissé annak az aranyhálnak a kihalászásával, mert én olyan helyzetben vagyok, mint egy hajótörött. . . Felkopott az álam a kopálástól teljesen. Igen jól esne, ha az az 1000 frank, mely nekem jár, mielőbb a markomat verhetné! . . . Végül pedig egy erős ylang-ylang illatot árasztó levélke, melyben ez állott: »Ked-

ves és mégis haszontalan Brissolinom! Küldjél nekem, de azonnal, egy pár »sárga csikó«, igen nagy szükségem van pénzre, mert egy zöldszeintű pók-kosztümöt akarok csináltatni ahhoz a rovar-tánczhoz, melyet az új nagy balletben kell tánczolniom. — Majd meglátod mily elragadóan, elegánsan fogok ebben a szerepben kinézni. Fogadom a szád is nyitva marad a bámulástól! . . . A viszontlátásra jó öregem: hü Klárikád.

Helena lesújtva tette földre a táskát; ugy találta, elég volt a látni valóból. Egész éjszaka nem hunyta le a szemét. Micsoda kiábrándulás! Micsoda alapöttyanás az egékből. Egyetlen szerencse a szerencsétlenségben, hogy ő a maga táskáját gondosan elzárta. Ebben teljesen bizonyos volt, hisz a táskája kulcsát itt őrizte a pénztáczájában. Bizonyos oka volt rá az özvegynek, hogy e tudatban megnyugodjék s a felett örömet érezzen! . . .

E közben, csaknem egyidejűleg a fentebb történetekkel, gróf Brissó is pihenőre tért. Minden olyan kényelmesen volt elrendezve a szép szobában, oly figyelmes gondtal, hogy csak ugy csábította az embert a lefekvésre. A gróf ur egész hosszában elnyújtózott a jó puha ágyon s kéjes érzés futott végig a tagjain, midőn arra gondolt, hogy nemsokára mily néhez kö fog leesni szívéből, ha sikerül a terv és a gazdag özvegyet elveheti feleségül.

Az ágy mellett állott a kézi táská; a grófnak szüksége lett volna egy és más apró-

ságra, megpróbálta kinyitni, de nem lehetett. A kulcs egyáltalán nem illett bele a táská zárjába. Minthogy a türelem nem volt sohasem erős oldala, tehát ezuttal sem teketóriáztott sokáig, hanem erőszakhoz folyamodott s a táská zárját feltörte. Midőn gróf Brissó a táská tartalmát meglátta, meghökkent. Ez semmi esetre sem lehet az ő tulajdona. Itt tévedés történt, a táskáját elcserélték! Ez iránt semmi kétség nem lehetett, hisz a belső oldalon ott díszelgett a selyemmel kihimezett név: »Tusko Helena«, a szép özvegy neve. Igen, ő szépnak találta az eszményképet, ámbar azok a furcsa holmik, a melyeket a táská gyomra rejtegetett, egy kissé más színben tüntették fel a dolgok állapotát. Ugyanis a legelső tárgy a mi Brissó kezébe került, egy széles öv volt, melyről ezeket lehetett leolvasni »engedélyezve olyanok részére, a kik karcu és szép termetre akarnak szert tenni«. Azután nagy számmal kerültek felszínre bizonyos vattás párnácskák, melyeknek az lehetett a hivatásuk, hogy az egyes tagok gömbölyűségét elmozdítsák, azok fogyatékoságát eltüntessék, elfedjék. Mind ez még csak megjárta volna, Brissolino ilyenekre szemet hunyt volna, — csak hogy még egyéb felfedezést is tett. A táská oldalzsebéből egy czédulának a hegye kandikált ki, melyet midőn a gróf ur széjjel bontott, kiviláglott, hogy az ártatlannak látszó portéka nem egyéb, mint egy számla, mely 5400 frank értékű ékszerekről volt kiál-

Ujvároson: az 1. és 2. számú őrző tá-
lálkozik a Varju- és Tilinkó-utca sarkán.

A 2. sz. a 3. számuval a lovassági lakta-
nyáknál.

Váralján: Az 1. 2. a templomtéren, a
Szt. László gyógyszerár előtt.

A 2. és 3. Nagyszőlős- és Kolozsvári-utca
sarkán.

Ezenkívül létesítettek összekötő szolgálato-
t is hat helyen.

1. A kispiacon, 2. Aradi-ut és lovassági
laktanya, 3. Bémer-téren, 4. Közkórháznál, 5.
Széles-utczán, 6. Széna-utczán.

Ez a szolgálat a nappali őrszemet fel-
váltja és kinn maradnak mindaddig, míg az éj-
jeli őrszemek kivonulnak, hogy ezáltal az őrs-
szolgálat folytonossá tétessék.

Az ellenőrzést négy altiszt fogja eszkö-
zölni, kikre Réz Bertalan szolgálat vezető tiszt
fog felügyelni.

Ápril 11-iki ünnepélyek.

A Nagyváradon lefolyt április 11-iki ünne-
pélyek lefolyásáról a következő tudósításokat
vettük:

A székesegyházban hálaadó istentisztelet
volt, melyen a városi előkelőségek nagyrésze
jelen volt. A misét Széchenyi Jenő apátkanon-
nok végezte fényes segédlettel.

*

A leányiskola ünnepe. A nagyvárad köz-
ségi polgári leányiskola délután 4 órakor a
Kereskedelmi Csarnok disztermében a milleni-
umi alap gyarapítására rendezett sikerült ünne-
pélyt, a következő műsorral:

1. »Hymnusz« énekelte az iskolai dalkör.
2. »Alkalmi megnyitó beszéd« előadta: He-
gedüs Erzsébet IV. oszt. tan.

3. »Király Hymnusz« Beleznay Antaltól,
énekelte a dalkör; közben »Hódolat a Király-
nak« előkép.

4. »Magyarország 1848-ban« G... János-
tól, szavalta Handel Irma III. o. t.

5. »Csak gyönyörű nemzet ez a magyar
nemzet« Palotásytól, énekelte a dalkör.

6. »Hódolat Petőfinek« szemelvények Jó-
kai, Lampérth és Pósa verseiből, előadták Fé-
nyes Ilona II. o. t., Kovács Margit I. o. t. és
Oszlász Irma III. o. t.

7. »Járjatok be minden földet« induló, éne-
kelte a dalkör.

litva, amely összegből a czimzett még egy
krajczárt sem fizetett le az ékszerésznek...

Korán reggel, a hogy megvirradt, az
övegnek első dolga volt a szobaleány után
csengetni s így csakhamar hozzájutott féltett
táskájához. De hogy nézett ki ez a szegény
utitárs! A zárja fel volt törve, a benne lévő
holmik fenekestől felforgatva! ... Helena
nagysám közel volt az ájuláshoz s heves
migrén-je miatt egész nap a szobájában
maradt...

E nap reggelén gróf Brissó is megjelent
szíves háziasszonya előtt s a legnagyobb saj-
nálattal hangján tudatta vele az eseményt, hogy
az nap hajnalban hazulról táviratot kapott,
ami őt arra kényszeríti, hogy haladéktalanul
visszatérjen Párisba.

A bárónő előtt örök rejtély maradt, hogy
a szolgánép közül ki vette kézhez azt a bizo-
nyos táviratot, valamint azzal sem tudott
tisztába jönni soha, hogy történhetett az, hogy
Tusko Helena migrénjéből csak nem akart ki-
lábolni, sőt olyan nagy lehangoltság szállotta
meg, hogy hosszabb időre tervezett tartózkodá-
sát megszakítva vonatra ült és egyenesen
hazautazott.

8. »Hullámzó Balaton« csárda jelenet Hu-
baitól, hegedün előadta Fényes Mártha IV. oszt.
tanuló.

9. »Áld meg Isten, áld meg e bont« Be-
leznaytól, énekelte a dalkör.

10. »A nagy idők emlékeiből« drámai je-
lenet, írta Eszenyi Sándor, előadták: A törté-
nelem szelleme: Molnár Laura IV. o. t. Hun-
gária: Báthory Olga IV. o. t. A Szabadság nem-
tője: Winter Gizella IV. o. t. A harcok nem-
tője: Schwarcz Boriska III. o. t. A dicsőség
nemtője: Boleman Erzsike III. o. t. A költés-
zet nemtője: Handel Irma III. osztályu
tanuló.

11. »Szózat« énekelte a dalkör.

12. »Hungária oltalmazza hazánk iparát,
kereskedelmét, földmívelését, tudományát és
művészetét.« Élőkép.

*

A főgymnasiumban. A helybeli prém. ka-
nonok rendű főgymnasium 1901. évi ápril hó
11-én, délelőtt 10 órakor, az 1848. évi törvé-
nyek szentesítésének emlékére iskolaünnepet
rendezett a következő műsorral:

1. Hymnus, előadta a zeneegyesület.

2. Emlékbeszéd, tartotta Kende János fő-
gymn. tanár.

3. Járjatok be minden földet, énekelte a
vegyes kar.

4. Óda, Varga Lázlótól, szavalta Strébéli
Gyula VI. o. t.

5. Szózat, előadta a zeneegyesület.

*

A főreáliskolában d. e. 11 órakor tartot-
ták meg az ünnepélyt a reáliskola tornacsar-
nokában. Az ünnepély műsora a következő
volt:

1. Hymnusz, énekelte a dalárda.

2. Ünnepi beszéd, tartotta dr. Türr Lajos
tanár.

3. Él magyar, áll Buda még, Losonczytól
szavalta: Szemes Imre VII. o. t.

4. A zenekör előadása.

5. A magyar ifjúsághoz, Lampért Gézától,
szavalta: Schwarcz Sándor VIII. osztályu
tanuló.

6. Szózat, énekelte a dalárda.

*

A róm. katolikus tanítóképzőben. Szép
ünnepély volt a róm. kath. tanítóképzőben
tegnap délelőtt. Az ifjúság d. e. 9 órakor sz.
misét hallgatott az ujvárosi plebániái tem-
plomban. Ennek végeztével az intézet egyik
termébe vonult. Háromnegyed 10 órakor kez-
detét vette az ünnepély.

Az ifjúsági énekkar a Szózat eléneklé-
sével nyitotta meg az ünnepélyt.

Kriezer János III. é. növendék saját szer-
zeményű Király hymnus-át szavalta el.

Mind a költemény, mind előadása igen
tetszett a hallgatóságnak.

Az ünnepi beszédet Nogely István cz.
kanonok, int. igazgató tartotta. Szép beszédben
fejtegette a nap jelentőségét.

Ezután az ünnepély a Hymnus éneklése
mellett véget ért.

*

Az ujvárosi elemi fiúiskolában. Az ujvá-
rosi községi elemi fiúiskolában ápril 11-ét d.
e. 8 órakor ünnepelte meg a tantestület, me-
lyen a szülők nagy száma vett részt.

*

Az olaszii községi elemi iskolában fél 9
órákor tartották meg az ünnepélyt, melynek
műsorában a következők szerepeltek: Csallah
Gusztáv, Debreczeni Lajos, Koncek Károly,
Balázsovich Rezső, Mátéh Pál, Vetési Károly,
Balázs Imre, Pókay János Keszthelyi Zoltán,
Szeghalmi Ernő, Bary Zoltán, Kurovsky László,
Bócz Imre, Stephán György, Dániel László, Soós
István, Vetési Lajos, Borbély Miklós, Varró
Sándor, Lampel Árpád, Bartus László,
Lajos, Keszthelyi István, Békési Lajos, Erdélyi
Jenő, Szatmáry Károly, Szondi Jenő, Jusztih
Tibor, Szabatos Sándor és Lakatos Lajos. Az
egyes pontok között az iskolai énekkar hazafias
darabokat adott elő.

A mező-telegdi gyár szennyvize.

— Egyenes hang a főispán urhoz. —

Méltóságos Uram!

A bizalom Méltóságod eddigi működése s
a közjóra törekvő munkálkodása iránt, azt hi-
szem, nem csak nálunk, de akik a szűkebb
pátriában: Biharmegyében és Nagyváradon itt-
hon vagyunk, mindannyiunknál teljes. Sőt ezt
nem csak hisszük, de a mindennapi tapaszt-
alat alapján, valljuk is.

Ebből a bizalomból, tiszteletből nyerve a
bátorságot, kéréssel fordulunk Méltóságodhoz,
hogy három év hosszú huza-vonája után egy
Nagyváradot és Biharmegye alsó Körözsmen-
tét közgazdaságilag mélyen érintő kérdésben
nyugtassa meg azokat a százezreket számító
polgárokat, akiknek eddig különféle kifogások
miatt, igaz kérelmük, sőt jogos kifogásuk nem
orvosoltatott.

Előre is kijelentjük, hogy elismerjük a
gyáripar fejlődésének a szükségét, de csak a
kisipar és a szegény földművelő nép létérdekei-
nek a legkisebb csorbitása nélkül. Azt azon-
ban mindig sérelmesnek tartjuk, ha a gazdag
résztvényesek zsebének minél duzzadtabbá té-
tele miatt esetleges magasabb befolyás ér-
vényesül.

A mező-telegdi vasutállomás mellett
üzemben levő Bihar-Szilágyi petroleum fiac-
mitó és benzín gyár évek óta árasztja el a
Sebes-Körözs medrét vitriol-salakkal és pet-
roleum fűledékekkel.

Méltóságodnak rendelkezésére állanak az
összes iratok s így nem akarunk arra rész-
letesen kiterjeszkedni, milyen kárelmet foly-
tat ez ellen Nagyvárad városa és annak ér-
demes polgármestere; de hogy éppen Bihar-
vármegye alsó körözsmenti lakossága hogy
gondolkozik, kénytelenek vagyunk utalni, bár e
lapokban sokszor meg volt írva, a Mező-Teleg-
den ezelőtt két évvel, február hónapban megtar-
tott helyszíni szemlére, a hol a partmenti la-
kosok (Fugyi, Szent-András stb.) nyíltan ki-
mondották, miszerint a mióta a Bihar-Szilágyi
olajgyár megmérgezi a Körözst, az állat nem
issza a folyó vizét s a hal állomány pusztul.

A Körözs vizének vegyi vizsgálata több
izben történt azóta, különböző eredménnyel.
Ezek között volt egy komikus is. Amikor ki-
mutatták, hogy a Körözs vize a salak beeresz-
tés pontján felül tisztátalanabb és egészségte-
lenebb, mint ahol már a szennyvizet is felvette
a folyó. Ennek a magyarázatába nem bocsát-
kozhatunk, csak megjegyezzük, hogy a vizvétel
ideje jóelőre publikálva volt a lapokban.

Nagyvárad városa külön megvizsgáltatta
Debreczenben a Körözs vizét s kiderült, hogy
az az egészségre ártalmas anyagokat tartalmaz,
de azt nem vették figyelembe, mert nem volt
hivatalos tanu a vizvételnél.

Ilyenek után Nagyvárad városának eskü
alatt szolgáló tisztviselője utazott ki a pol-
gármester rendeletéből Mező-Telegdre s a
község előljáróságától kért — tehát szintén
megbízható — egyének előtt vett vizmintákat.
És pedig a viz különböző mélységéből s nyom-
ban az ottani hivatalos közegek pötséjével le-
zárták az üvegeket.

Az eredményt szerdán terjesztették a ta-
nács elé. A megvizsgált vizek élvezhetők, de
azok az üvegek, amelyekben a szennyesebb
vizek voltak, tehát abból a rétegből vett vi-
zek, amelyeken a mérges salak uszik, eltör-
tek s meg nem vizsgálhatták.

Nekünk nemcsak hétszáz ezer forintunkban
van már a vízvezeték és ha ezt tönkre teszik,

nemcsak ez összeget dobtuk ki, hanem kénytelen lesz Nagyváradi közönsége óriási költséggel és fáradtsággal épített vízvezetéké dacára a Körözs vizét inni, amelyre a mérgezés előtt már kimondták az orvosok, hogy typhus-telep. Tudvalevőleg azóta a kutaink is vagy betömettek, vagy teljesen elromlottak.

Régen bebizonyított dolog, hogy az egészség két fő előmozdító ereje a jó víz és a jó levegő.

Meg vagyunk győződve, hogy Méltóságod, aki teljesen ismeri mindezeket a bajokat és huza-vonákat, éppen úgy nem helyesli azokat mint mi, s ezért kérjük, magas állásánál, befolyásánál fogva mentse meg városunkat és a vármegye körözsmenti alsórészének lakosságát attól, ami még csak baj, de rövid idő múlva veszedelem lesz.

Végre is egy város és egy nagy vidék érdeke fontosabb, mint a részvényesek zsebe!

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától félig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Ápril. 12. Városi közgyűlés.

Április 14. Kereskedők otthonának közgyűlése.

Április 14. A Szigligeti-Társaság közgyűlése d. e. 11 órákor a városházán.

Ápril. 15. Jog és pénzügyi bizottság ülése a városházán

Április 21. Gyorsírók matinéja.

* **Erzsébet főhercegnő felgyógyult.** Bécsből jelentik, hogy *Erzsébet* főhercegnő, a ki közel egy hónap óta ágybafekvő beteg, az influenzából felgyógyult. Hir szerint több heti tartózkodásra a napokban Merába utazik a főhercegnő valószínűleg édesanyjának, Stefánia főhercegnőnek kíséretében.

* **Mezfelebbezett határozat.** A múlt év október havában a nagyváradi káptalan panaszt tett az államvasutak ellen, hogy az állomás előtt, a káptalani kertek alatt elvonuló árokba az összes szennyvizet beengedik s ezáltal megfertőztetik a levegőt s az árok valósággal fészke lett a bacillusoknak. Kérték, hogy az államvasutakat utasítsák az árok beboltoztatására. A panasz folytán a rendőrség a mérnöki hivattal együtt helyszíni szemlét tartott s utasította a m. á. v. üzletvezetőségét, hogy az árkot tömésse be s bolthajtásos csatornát építtessen. Az üzletvezetőség most e határozatot megfelebbezte s azzal érvel, hogy az ügy elbírálására a polgármester s nem a kapitányság illetékes, csatornát építeni pedig nem ök kötelesek, hanem a város.

* **Eljegyzés.** *Végh* Gyula magy. áll. vasuti főellenőr Kolozsvárról, husvét másodnapján eljegyezte városunkból özv. *Kabdebó* Józsefné, Cziffra Jozefa urasszonyt, a volt szalárdi kör orvos *Kabdebó* József bájos özvegyét.

* **Ujabb per a város ellen.** A nagyváradi szódavíz gyárosok konkurrencziája az egyik gyárost arra bírta, hogy új tápot adjon a városi tanács új jövedelemforrás iránti törekvésének. Feldmann Ignác szódavíz gyáros felajánlotta az eddigi 6000 frt évi szódavíz adó bérlet helyett 9000 frtot, ha minden félliteres üveg után 1 krajczár helyett 2 kr. adót szedhet. A tanács ezt el is fogadta s ennek megfelelően elkészítette a szabályrendeletet. A belügyminiszter azonban másképpen gondolkodott s leiratában kijelentette, hogy a szódavízadó felemelését csak a mostani szerződés lejártá után engedélyezi. Mivel azon-

ban a közgyűlés Feldmannnak már megadta a jogot a 2 kros adó szedésére, most ez az urperrel fenyegetődik a várossal szemben, vagy már most hosszabb bérlet átengedésre akarja kényszeríteni a törvényhatóságot. A per folyamán nem kevesebb kártérítési igénye lenne a bérletnek, mint 72000 korona. A kérdést a tanács véleményezés végett kiadta a jogügyi bizottságnak. — Az ilyen »sarokba szorító« törekvésekkel szemben, a törvény világosan előírja, hogy ilyen fontos pénzügyi kérdéseknél a törvényhatóság határozata csak a miniszteri jóváhagyás után lép érvénybe.

* **Az anyós tragédiája.** Vakmerő rablógyilkosság történt husvét másodnapján éjjel a horgosi szállások között lévő Dobó-tanyán, hol a tanya tulajdonosát: özvegy Dobó-tanyán kirabolták és meggyilkolták. Husvét másodnapján régi szokás szerint a tanyai fiatalok táncmulatságot tartott, melyen részt szokott venni a szállások összes fiatalja. Özvegy Dobó Sándornak két legény fia, veje és menyecske leánya szintén elmentek a mulatságra, csupán az öregasszony maradt a szálláson egyedül. Hajnalban tértek vissza a fiatalok a tanyára, s a mikor a szobába benyitottak, édes anyjukat a szoba közepén nagy vértócsában a földön fekvő halva találták. Azonnal értesítették a csendőrséget, a mely megállapította, hogy a gyilkosságot a házban ismerős egyén követte el, mert hiányzott a meggyilkoltnak a pénze is, 217 koronája, a mit az öreg asszony két helyen tartott, még pedig féle részben a láda fiókjában, másik felét pedig egy a falon függő képrámában tartogatta. A házhoz tartozók közül senki sem tudott fölvilágosítást adni a gyilkosságról. A kikérdezések során a csendőrséget észrevette, hogy a meggyilkolt asszony vejének Faragó Józsefnek kezén karmolások voltak, ünneplő ruháján is vérfoltokat talált. Ezekre nézve ugyan Faragó azt adta elő, hogy a vérfoltok onnan származnak, hogy mikor haza jöttek, a véres holttestet emelték föl. Mindennek dacára a csendőrök előtt gyanussá vált a dolog s a további nyomozás során megállapították, hogy Faragó a mulatságról egy jó óra hosszat távol volt és sehogy sem tudta igazolni, hol töltötte ezt az időt. Hosszas faggatás után végre beismerete, hogy ő követte el a gyilkosságot, mert anyósa ki akarta őt tenni a tanyáról s a pénzt is ő vitte el, a mit az istállóban elásott. Azt a pénzt az általa megjelölt helyen meg is találták. Faragó már régen tervezte, hogy anyósát elpusztítja; de csak most kínálkozott kedvező alkalom, a mulatságról észrevétel nélkül távozva, haza ment a közelekvő tanyára és az alvó asszonynak elvágta a nyakát. A gyilkost beszállították a törvényszéki fogházba.

* **Tolvaj postakocsi.** Kellemetlen meglepetés érte a napokban Sámson és környékbeli községek lakosait, kiknek posta küldeményeik elszállítása Pillát Ferencz postakocsisra volt bízva. Pillát ugyanis már évek óta állott a sámsoni postamester Wachter Gyula szolgálataiban, a ki teljesen megbízott Pillátban, ugyanarra, hogy többször megessett, hogy a postamester elfoglaltsága, vagy távolléte esetében Pillát bontotta fel az érkező postaszákokat, vagy viszont ő pecsételte le az elküldendő postaszákokat. Pillát, mint postakocsis volt alkalmazva, a ki a postaküldeményeket Sámsonról a közbeeső két más posta küldeményeivel szállította a vasúthoz és vissza. Pillát a bizalmat arra használta fel, hogy az egyszerű leveleket, melyekben a szülők a katonaságnál vagy másol tartózkodó gyermekeik részére 5—10 forintos bankjegyeket küldtek, elikkasztotta és a bennük talált pénzt saját czéljaira használta fel. Jó ideig üzte Pillát ezt a mesterséget, de végre is nagyon megritkultak azok az egyszerű levelek, melyekben pénz volt, ennél fogva hozzáfogott az ajánlott levelek felbontásához, melyekben szintén talált 5—10 forintosokat. A levelek kifosztását rendszerint utközben végezte. A postaállomások bélyegzőit hamisította s az utközben felbontott postátáskákat ezekkel a hamisított bélyegzőkkel pecsételte le, amivel minden gyanút elhárított magáról. A husvét ünnep előtti és alatt

azonban Pillát bő aratásra számított s mialatt kocsijával az egyik községből a másikba hajtott, fölbotolta a postaszákokat. A levélküldemény azonban oly nagy volt, hogy már nem volt ideje azokat mind átvizsgálni, ennél fogva sietségében két fölbotott postaszákokat elfelejtett újra lepecsételni. Ezt észrevette a postamester s ekből indult ki a vizsgálat, melynek az lett az eredménye, hogy Pillát beismerete, hogy már három év óta fosztogatja a postaküldeményeket. A csendőrség elfogta a hűlen postakocsist.

* **Bányászok zendülése.** A lapok véres zendüléséről, bányászok és honvédek összeütkezéséről, holtak és sebesültekről irtak rémes dolgokat. Tatai értesülésének szerint volt ugyan bányász mozgalom, de minden halál és sebesülés nélkül. Erre vonatkozólag a következő tudósítást vettük Tatáról:

A csendőrségnek, majd pedig a honvédségnek Gallára a kyszenbánya telepre való kivonulása Tatán nagy riadalmat keltett. A gallai köszönbányában nincs semmi sztrájkmozgalom, nincs semmi szocialista izgatás; Egyszerű nemzetiségi viszálykodás volt. A krajnai és a magyar bányászok véresen összeverekedtek. A magyar bányászok fel vannak bősülve az idegenek ellen, akik elveszik a kenyereket. Eszterházy Ferencz gróf, a bányaterület föld tulajdonosa és a komárommegyei alispán hiába léptek közbe a magyar bányászok érdekében.

A magyar munkások nemzeti szalaggal övezett revolverekkel jártak. A krajnai munkások védelmére a bánya vezetősége kénytelen volt nagyobb számú csendőrség kirendelését kérni. Amikor a csendőrség elégtelennek látszott s a magyar bányászok magatartása mindinkább fenyegetővé vált, katonaságot kértek Tatáról, ahonnan rögtön ki is vonult négy század honvédség. A honvédségnek fujt riadó Tatán nagy izgalmat keltett.

A honvédség kivonulása helyreállította a rendet. Fegyvertűre nem került a sor. A honvédség oltalma alatt a bányavezetőség letartóztatta a verekezés főkolomposát s átadta a magyar bányászok bujtogatóit a hatóságnak; egyszersmind elbocsátotta őket a társaság szolgálatából. A városban elterjedt hírek szerint a bányatelep kórháza tele van sebesültekkkel. Ezt azonban a szolgabírószág megczáfolja.

* **Az osztálysorsjáték mai huzásán a következő számokat sorsolták ki:**

20.000 koronát nyert: 87413.
2000 koronát nyertek: 71019 1375 99356
37750 2158 79648 85951 99342 90651 99531
85587 50508 14000 18337 73342 72138 21369
46888

1000 koronát nyertek: 10910 999 1079
92783 57357 12711 75061 75678 57153 28355
83948 48067 21339 99235 42574 84463 45611
67697 85308 68880 84694 88304 15616 42313
91046 24736.

509 koronát nyertek: 31463 47080 24829
73598 47899 97541 41941 64423 67873 4898
17984 80738 99397 66792 44394 62475 89007
3220 47864 400 94840 8724 45437 63541
2320 80909 40829 98091 44827 23290 75878
73284.

A többi kihuzott számok egyenkint 200 koronát nyertek.

* **Az elítélt boeszuja.** Lupu Máté remetei (Temesmegye) lakos ez előtt öt évvel bosszúból agyonlőtte Metana Illést, a kivel valami örökségi ügyből kifolyólag viszálykodásban élt. A gyilkoságnak annak idején Pántó Miklós remetei lakos volt a szemtanúja, a kinek vallomása alapján elítélték Luput. A gyilkos négy évet töltött börtönben s a napokban bocsátották feltételes szabadságra. A fogság azonban nem törte meg Luput, mert még a börtönből is többször izengetett Pántónak, hogy bosszút áll rajta, a miért rávallott. Az ünnepek alatt a kocsmában találkozott is Pántóval, kivel ivás közben összeszóvalkozott, majd pedig kést rontott rá, de Pántót ekkor megmenetették a jelenvolt emberek. Másnap, e hó 9-én este felé Pántó a kertjében foglalatokodott, a mikor váratlanul előtte temett Lupu s

rövid szóváltás után Lupu fölkapott egy ást, a mivel Pántó dolgozott s avval néhány csapást mért Pántó fejére, a ki az ütésektől eszméletét veszítve, elesett. Lupu a merénylet után hazament s ott várta a továbbiakat. Pántó még élt, a mikor felesége föltalálta, de az előhívott orvos már nem segíthetett rajta, mert még az éjjel meghalt. Az előjárás azonnal értesítette a csendőrséget az esetről, mely Lupunak a lakására ment, hogy ott tartóztassa. A gyilkos, mikor a csendőrök be-nyitottak a szobájába, revolverlövéllyel fogadta őket, de szerencsére nem talált. A két csendőr megrohanta és lefegyverezte Luput s csak nagy nehezen tudták megbilincselni és be-szállították a járásbíróház börtönébe.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Fétek: Rejtett boldogság (először.)
Szombat: Gésák.

Vasárnap:) d. u. Stern Izsák.
) este Kék asszony.

A kék asszony.

A régi fényes operett-esték megújulnak. Olyan erők működnek együtt, mint Székely Irén, Ámon Margit, Nyárai és Pintér — ez a négy név külön-külön is mindig erkölcsi sikert jelent; ha pedig együtt lépnek fel, akkor az igazgató elfelejti még azt a szót is, hogy szub-venzió.

Székely Irénnek egyik főszerepe a kék asszony; az volt régebben is, az marad ma is. Gyönyörű csengésű, nagy terjedelmű hangját egész fényében és erejében ragyogtatta s egészen elbűvölte vele a közönséget, mely a híres illúzió-keringőt viharos tapsokkal ismeltette meg. Sikere teljes volt.

Ilyen csillag mellett nem homályosult el **Ámon Margit** (Teréz) elegáns fellépése, kellemes éneke, kitűnő játéka. Azt hisszük, ez a legnagyobb dicséret, a melyet tegnap megérdemelt. Eleven mozdulatai, eredeti ötletessége teljesen érvényesült s Székely Irén ügyes partnerének tüntette fel őt.

Harmadik primadonnának besorozhatnók **Nyárait** (De la Hougnette). Kitűnő éneke Székely Irénnel, fordulatos, élénk játéka Ámonnal emelte egy színvonalra s ezért szívesen megtapsoltuk kevésbé sikerült kupléit is. Legfrappánsabb hatása volt ezek közül az utolsónak, melyet a közönség előtt rögtönzött s félig elő sem adott. Ebben volt ötlet.

Kedves, ügyes volt, mint különben mindig; **Pintér Imre** is Pierre hatás rémüldöző alakjában. Hangja párszor megcsuszott megint, de általában sikerrel érvényesült.

Igen elegáns volt **Pataky Béla** (Mirasói); énekkel is megpróbálkozott, műszájból, de nem rosszul. Komikus szerepekben **Benkő Zolán**, különösen pedig **Bérczi Gyula** tűnt ki. **Lányi Edit**nek is apró kis szerepében alkalma volt nyílt színen tapsokat kapnia; köszönje részben katógó hatalmas fapapucsának.

Ének- és zenekar kifogástalanok.

A színlapot azonban kifogásolhatná egy nagy ember, ha élne: Kant Immanuel. Valaki megint azt a barbár szokást veszi fel, hogy a francia neveket rossz magyarsággal írja át; így lett a francia Cantelot-ból (Bérczi szerepe) magyarul: Kant ló.

Élvezes kis színlap, annyi áll Vasárnap megismétlik a Kék asszonyt, bizonyára (a két primadonna kedvéért) megint telt házzal. Akkorra jó lesz a színlapra megint valami ilyen jó éleztet kisütai.

De akkor tegyék oda, hogy ez speciálisan tréfás színlap. Mert így egyszerűen — blamage. **K. A.**

A Gésák. Sidney Johnes gyönyörű operettje a »Gésák« gyönyörködési szombaton ismét a Szigligeti-Színház közönségét. Az érdekes előadás női főszerepeit Székely Irén (Mimóza) és Ámon Margit (Rolly-Polly) játsszák. A többi szerep a régi kiosztásban maradt.

A mai bemutató. Sudermann nagy sikeret ért, szenzációs drámája, a »Rejtett boldogság« kerül ma bemutatóra, mely a Nemzeti Színház műsorában sűrűn foglal helyet. A darab főszerepeit Szohner Olga, Pintérné, Balázs Olga, Pataky, Bogár, Peterdy és Dési játssza. A darabot Peterdy Sándor rendezi.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 173.

Idénybér. 169 sz.

Nagyváradon, pénteken, 1901. ápril. 12-én

Rejtett boldogság.

Színmű.

S Z E M E L Y E K :

Wiedemann György, iskolaiigazg.	Peterdy Sándor
Erzsébet, második felesége —	P. Szép Olga
Helén — — — — —	Szohner Olga
Frigyes — — — — —	L. Balász Anna
Emil — — — — —	Lengyel Klári
Röcknitz Alfréd báró — — —	Pataky Béla
Bettina, neje — — — — —	Balázs Olga
Dr. Orb, kerületi tanfelügyelő	Bognár János
Orbné — — — — —	Benkő Jolán
Dangel, segédtanító — — —	Deésy Alfréd
Göhre k. a., tanítónő — — —	Tóváry Anna
Róza, eselédleány — — — —	B. Horváth Irma

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt. 50 kr. Kőrszék 1 frt. 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap szombaton, április 13-án

A G é s á k.

Operette.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Ira: Adalbert Károly.

Némethől fordította: Lubinszky Anna.

68.

A grófné szemérek első tekintete tudatta Sibillát a dolog állásáról. Csak kifejezés volt ez, telve gúny, ravaszág és megvetéssel, éles ellentétben az azelőtt tulzott udvariassággal. Sibilla — — játékáért elnyerte a megérdemelt büntetést. Mégis a megalázás felkelté büszkeségét.

— Bocsásson meg, mondá olaszul, királynői megvetéssel nézve a kis hölgyre. **Joel-Winding** grófné jelentéktelen, névtelen társalkodónője ennek halálával visszatér szerény helyzetébe, melyből uránője szeszélye vonta ki. Jöttem, hogy öntől örökre búcsút vegyek s kifejezzem köszönetemet a vidám órákért, melyeket ezen falak között töltöttem.

— S melyek kezdettől fogva oly rokonszenvesnek voltak önnek. Oh, hogy fogjuk nélkülözni a rejtélyes Sibillát!

A simpatiaért, melylyel a szegény árva e ház iránt viseltetett, a meghalt nagyapát kellene felelősségre venni. Nem tehetek róla, belém oltotta azt.

Ha Sibilla olaszul beszélt rendszeren gondatlanabb volt mint más nyelven.

Desirée vidám feltekintett s mosolyogva mutatta álfogainak sorát.

— A meghalt nagyapát? Lám csak. Hogy lehet az? Mi köze neki ehhez?

— Mielőtt a Comó tavát valaha láttam volna, oly jól ismertem a tó virágát (il fior del lago) mintha egész gyermekésemet benne töltöttem volna. Nagyapám minden részletében leírta nekem. Tőle tanultam a máltai lovag dalát!

A mosoly elhalt a gyöngy fogak felett. A kis asszony megütközve nézett reá.

— Mais mon Dieu! Ki volt kedves nagyapja?

— Mivel senki, én legkevésbé tudok ezen kérdésre felelni, jobb ha nem gondolkozom rajta.

Az özvegy kíváncsisága felébreszt s addig nem nyugodott, míg Sibilla származásának, nagyapja halálának rövid, homályos történetét el nem mesélte.

— Nincsenek semmiféle okmányai. Nincs valamely kép, papír, melyen névalírás van?

— Semmi sincs!

— Keze írásából?

— Egy hangjegy füzet, mely a hegedű tartóban volt saját kompozíciója — és egy pár ivott sor is, de név nincs.

— Kisasszony, legőszintébb részvétet érzek ön és sorsa iránt. Szokatlan az. Ne nyugodjék belé. Talán ezen a vidéken mely látszólagosan nagyapja emlékeihez tartozik, nyomra talál!

— Ha fel is fedeznék ilyet, bizonyítékok hiányoznának.

— Nem tudhatja. Ön tapasztalatlan. Megengedi, hogy jogtanácsosommal a dolgot megbeszéljem?

— Nagyon kedves öntől, hogy ennyire érdeklődik irántam, de bár csak ne beszéltem volna. Elhamarkodtam.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Vilmos császár műve.

Budapest, ápr. 11. (Saj. tud. táv.) Vilmos császár érdekes művet írt, a Takai erősségek megvételéről.

A Jablánczi merénylete.

Budapest, ápril 11. (Saját tud. táv.) Gál Jánost, a Jablánczi csendőr felügyelő ellen eikövetett merénylet hőst ma kihallgatták. Azt adja elő, hogy mikor a kezében meglátta Jablánczi a revolvért, futni kezdett s ő mint volt tiszt és g-vallér, természetesen ilyen körülmények között nem lehetett reá s a kardjához is csak akkor nyult, mikor a saját személyét látta veszedelemben forogni. Valomásának nyilván az a czélja, hogy Jablánczit mint gyávtát, — tisztí rangjától megfosszák.

Loubet Toulonban.

Toulon, április 11. (Saját tud. táv.) A banketten Loubet mondta az első poharköszöntőt XIII. Alfonz király és a régens-királyné egészségére.

Toulon, április 11. (Saját tudósítónk táv.) Loubet elnök és a génuai herceg mai találkozásával az elnök, az olasz király, a királyné és a királyi család iránt érzett nagyrabecsülését fejezte ki és kijelentette, hogy igyekezni fog a két nemzet között most fönálló igen barátságos viszonyt megerősíteni. A

hercege örömet fejezte ki a fogadás felől. A génuai herceg szombatra halasztotta az olasz hajóraj elindulását, hogy jelen lehessen a francia hajóraj parancsnokának dejeunerjén.

Toulon, április 11. (Saját tud. távirata). Loubet elnök este megleghangu táviratot kapott az olasz királytól, melyben köszönetet mond szeretetreméltó szavaiért és azon fogadásért, melyben az olasz hajórajt és a génuai herceget részesítette.

Toulon, április 11. (Saját tud. távirata). A lakoma után Loubet elnök és a génuai herceg a Hotel de Ville erkélyéről megnézték a tiszteletükre rendezett velencei ünnepélyt. A város és az összes hajók fényesen ki vannak világítva. Az elnök és a herceg lelkes ovációkban részesült.

Toulon, április 11. (Saját tud. távirata). A banketten föllállott Pelayr spanyol cirikálóhajó parancsnok. Poharát Franciaországra és szép haditengerészetére üritette. — A két orosz torpedónaszád egyikének parancsnoka poharát Franciaország dicsőségére, haditengerészetének és hadseregének virágzására üritette.

Agyonlőtt százados.

Budapest, április 11. (Saj. tud. táv.) Pekingből írják, hogy Bartsch német századost, a II-ik keletázsiai gyalogezred parancsnokát a nyári palota közelében halva találták. A háta közepén nagy lösebet fedeztek fel.

Budapest, április 11. (Saj. tud. táv.) Pekingi távirat szerint Bartsch német századost rablók ölték meg.

A búrok harczi.

London, április 11. A Reuter-ügynökség jelenti Fokvárosból tegnap esti kelettel: A legújabb hírek szerint Botha hajlandó a békekötés ügyében tárgyalni és pedig a búrok egész hadereje nevében. Dewettel való legutóbbi találkozásakor Dewett kijelentette, hogy nem adja meg magát. Bothának azonban az a meggyőződése, hogy Dewett szellemileg beszámíthatatlan és minthogy eddig Dewett volt a békekötés egyetlen akadálya, Botha újra meg akarja kezdeni a tárgyalásokat. Azt hiszik, hogy ha Botha megadja magát, Dewett napja le fog tűnni. (M. T. I.) (Csodálatos, hogy ez a meghibbant Dewett, milyen pontosan veri az angolokat.)

Brüsszel, április 11. (Saj. tud. táv.) De Wett tábornok beszámíthatatlanságának híre valótlán. Botha nem bírta megnyerni újabb tárgyalásoknak, azért terjesztették róla a hirt.

Bécs, április 11. (Saját tud. távirata.) Az értéktőzsdén hírlik, hogy az angolok Bothát elfogták, mi az árfolyamok magas emelkedését idézte elő.

A háboru vége.

London április 11. Megbízható forrásból nyert értesülés szerint az angol-búr háboru két hónapon belül befejezést nyer. Újabb béketárgyalásokat kezdenek Kitchener és Botha, a kik legközelebb személyesen is találkoznak. Az angol tisztek is erősen biznak abban, hogy végrevalahára eredményre vezetnek a régóta folyó béketárgyalások.

Elsülyedt gőzös.

Budapest, április 11. (Saj. tud. táv.) A Fekete-tengeren a Sikelána személyszállító gőzös elsülyedt Odessza közelében. 36 ember elpusztult.

Rablógyilkosság a Gyár-utcán.

Budapest, április 11. (Saj. tud. táv.) Ma a Gyár-utcán egy fiatal ember lement Blau zenetanárhoz. A tanár nem volt otthon csak a gazdasszonya, kitől a Blau ruháit kérte kitisztításra. A gazdasszony ezt megtagadta, mire a fiatal ember halántékon ütötte úgy, hogy szörnyet halt s azután az egész házat kirabolta.

Öngyilkosság.

Szegzárd, április 11. (Saját tud. táv.) Rudolf Róza, egy szőlőbirtokos felesége, hűtlenül elhagyta az urát, ki bánatában kiment a szőlőjébe és szíven lötte magát.

A kínai bonyodalom.

Köln, április 11. A haditengerészet főparancsnoksága kibérelte a Lloyd-társaság Rhein gőzösét, hogy ezen 2500 katonát szállítson Kinába. Az új csapat erősítmény május 3-án indul utnak.

Berlin, április 11 Gróf Waldersee táviratban arra kérte a császárt, hogy kezdjen tárgyalásokat az érdekelt hatalmakkal a nemzetközi csapatoknak Kinából való visszavonulása iránt, a mi azért volna kívánatos, mert az egyenlenség az egyes hatalmak csapatai és parancsnokai között napról-napra növekedőben van. A »Vorwärts« erre a hírre megjegyzi, hogy Németország annál kevésbé lehet indítványt a csapatok visszavonására, mint hogy a kínai expedíció éppen Németország kezeemnyezése következtében öltött nagyobb arányokat, a mihez a többi hatalom csak kelleetlenül járult hozzá. (M. T. I.)

KOZGAZDASÁG.

Kosárfonó tanfolyam Komádiban.

A biharmegyei gazdasági egyesület a mezőgazdaság és házi ipar minden terén hasznos szolgálatot öhajtván tenni, kosárfonó tanfolyamot rendezett Komádiban.

Tekintettel arra, hogy a kosárfonás megtanulásához sokan jelentkeztek, a jelentkezők egy része már a múlt hóban nyert oktatást, a második tanfolyam pedig f. hó 13-án fog berekesztetni. Ezen alkalmából Pekanovits Imre, a gazdasági egyesület választmányi tagja, kit az egyesület a kosárfonó tanfolyamok felügyeletével bízott meg, Szabó József egyesületi elnökhöz beterjesztette jelentését, mely szerint kiképzést nyert összesen 33 egyén, a kik közül nyolczan mindkét tanfolyamban vettek részt.

A Sebes-Körös vízszabályozó és árment-

sítő társulat 750 kéve kosárfonásra alkalmas vesszőt adott ingyen a tanítás céljaira.

Kiemeli a jelentés azt is, hogy a munkások és földműves emberek a 4 hetes tanfolyam alatt igen figyelemre méltó előhaladást tettek és különösen azok, a kik a második négyhetes tanfolyam alatt is tovább képezték magukat a kosárfonás mesterségében, oly szép eredményt mutatnak fel és oly szép tárgyakat készítettek, hogy a haladást és a szép tárgyakat érdemes a nagy közönségnek is bemutatni. E végből ajánlatba hozza, miszerint a volt tanulók és a tanfolyamban részt nem vett munkások buzdítására, okulására Komádi községben a két tanfolyam alatt készített vesszőfonási tárgyakból kiállítás rendeztessék, a melyre a szomszédos községek előjárói és lakosai meghívassanak a végből is, hogy kedvet nyerjenek ezen hasznos házi ipar felkarolására és terjesztésére, a mely igen alkalmas arra, hogy a szegény népnek téli foglalkozást és keresetet nyújtson.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, április 10.

Osztrák hitel	— — — — —	721 75
Magyar hitel	— — — — —	728 50
Államvasút	— — — — —	690 —
Rimamurányi	— — — — —	528 50
Magyar jelzálog	— — — — —	466 —
Salgótarjáni	— — — — —	— —
Wagon-kölcsön	— — — — —	— —

Határidők.

Budapest, április 10.

Buza októberre	— — — — —	7 81
Buza áprilisra	— — — — —	7 75
Tengeri	— — — — —	5 40
Rozs okt.	— — — — —	6 92
Zab apr.	— — — — —	6 47
Káposzta, repce, ug.	— — — — —	— —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. április 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	117 50
Magyar koronajárdék	— — — — —	92 95
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,5%	— — — — —	121 —
Magyarvasúti kölcsön ezüstben 2,5%	— — — — —	100 50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — — —	117 55
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	— — — — —	92 60
tálmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	99 60
Horvát-szlávönföldterhermentelési kötvény	— — — — —	93 50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	175 —
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	142 50
Osztrák járadék papírban	— — — — —	98 20
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	98 —
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	117 75
Osztrák korona járadék	— — — — —	97 35
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	141 —
Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	16 90
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	713 —
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	708 50
Párisi vista	— — — — —	95 50
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — — —	19 07
Nemetbirodalmi márka	— — — — —	117 55
London vista	— — — — —	240 25
20 márkás arany	— — — — —	28 50

A közgazdasági tisztség:

Dr. VUCKICS GYULA.

ÚJ ÜZLET!

Van szerencsém a közönség becses tudomására hozni, miszerint azon közóhajnak kívántam eleget tenni, hogy a modern követelményeknek s a helyi viszonyoknak megfelelően, Olaszi városrészben lakó tisztelt vevőim részére közelebbi és alkalmasabb beszerzési helyet teremtsék **Olaszi, Fő-utcán**, Bazár-épületben egy a legmagasabb igényeket is kielégítő

fiók festék-kereskedést

nyitottam melyben főüzletemben eddig levő festék árukon kívül mindennemű müolaj és aquarell festékeket, festő állványokat, műfa égetéshez szükségelt különféle fa diszeket u. m. keztű, türelkőző, ókszer, kulcs, ruhatartókat stb. valamint mű és üveg festészetekhez alkalmazh különlegességekből tartok nagy raktárt.

Festészeti előmintákat óriási választékban jutányos árban adok t. vevőim részére használatra. Tömeges látogatást kér

tisztelettel

Berkes Bertalan,

Zöldfa-u. 33. sz.

Festék különlegességek raktára Fő-utca, Bazár-épület.

A
„TISZÁNTUL“

pártoktól és érdeklőktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken . . . . . 6 »

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkesi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbőrbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László

nyomda részvénytársaság

elvéllal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkesi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbőrbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.